

9 травня – День Перемоги!

У цей день уся країна відзначає офіційне свято – День Перемоги. Як багато криється за цими простими словами. День Перемоги... Велич людського духу, любов до рідної землі, сльози розпачу, пролита кров, які й до сьогодні живі у пам'яті поколінь.

64 роки поспіль 9 травня біля вічного вогню збираються нащадки тих, хто поклав своє життя на вівтар миру. Ми віддаємо шану ветеранам, які все зробили для того, щоб поняття мирне небо, свобода, гідність, право вибору, не були для нас пустим звуком. Ми завдячуємо нашим ветеранам правом називатися народом, мати вільний вибір, а який він є, це справа власної совісті кожного з нас.

Шановні ветерани! Прийміть щирі вітання, побажання міцного здоров'я, довголіття, хай пам'ять про ваш подвиг не згасає у віках!

Гоголівські скарби

шукали в Ніжині учасники X Міжнародної конференції «Творча спадщина Миколи Гоголя і сучасний світ», присвяченій 200-літтю з дня народження всесвітньо відомого митця.

**Душа человеческая – такое сокровище,
о котором нам следует всем лучше позаботиться.**
Николай Гоголь

Саме в душі ключ феномену творчості Миколи Гоголя. І тому його афоризм залишається актуальним для наших сучасників. Тезу, висловлену директором інституту літератури імені Т.Г.Шевченка НАН України, академіком НАН України Миколою Жулинським, підтримали і розвинули науковці, які зібралися в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя. Літератори, філософи, краєзнавці з Києва, Донецька, Дрогобича, Івано-Франківська, Брянська, Санкт-Петербурга, Запоріжжя, Полтави, Білорусі, Грузії, Південної Африки, Німеччини з трепетом переступали той самий поріг Безбородькової будівлі, що й юний Микола Гоголь, який сформувався тут як літератор і релігійний філософ.

Творча спадщина Миколи Гоголя, Безбородьків девіз «*Labore et zelo*» на фронтоні тепер вже Гоголевого корпусу, 70 тисяч випускників більше ніж за двохсотлітню історію вишу, 7 факультетів і 30 кафедр – вже традиція Ніжинської вищої школи, наголосив у вітальному слові ректор вищого навчального закладу, доктор політичних наук професор Олександр Бойко. Як і проведення таких конференцій, перша з яких, тоді Всесоюзна, відбулася в 1979 році саме в цих стінах. Тут починалася проба пера і перший театральний успіх, які вилилися в романи, повісті і драматичні твори, в яких автор роздумував про гріховну людську душу і шукав ідеал для неї.

Він знайшов його у Христі, у Євангельському слові. Так вважають сьогодні і науковці, і церковні діячі. Про це написав у вітанні Єпископ Полтавський і Миргородський Владика Филип. А єпископ Прилуцький і Ніжинський Владика Іриней оцінив Гоголя, як релігійного мислителя. На пленарному засіданні він подарував Гоголевому вишу копію Пересопницького

Євангелія. Цей скарб української духовності прикрашає сьогодні найвідоміші бібліотеки Європи і світу. Тепер зможуть бачити його і ніжинці.

Дух і слово Гоголя наснажує сьогодні на наукові пошуки всіх, кого захоплює його світогляд, стиль, мова, вплив на розвиток світової літератури. Київський професор Володимир Звизняцьковський вважає Гоголя одним із учнів Й.-В. Гете. А вже поетичне покликання ніжинського гімназиста починалося під впливом особистості і творчості цього титана думки.

Микола Гоголь зумів побачити і витягнути незвичайне із «звичайного» задля висвітлення людської душі, стверджував завідувач кафедри історії російської літератури Санкт-Петербурзького університету Олександр Карпов.

Чи розгадана сьогодні таємниця творчості Гоголя? Ніжинський професор Григорій Самойленко представив науковому товариству знайдений ним недавно невідомий список глав другого тому «Мертвих душ», переписуваний чотирма особами. У ньому його є суттєві відмінності від уже виданого варіанту відомого твору, які підтверджують скрупульозну роботу Миколи Гоголя над кожним образом, словом, удосконаленням тексту.

Письменник відкрив світу Україну і Росію. Він одночасно і творець і руйнівник у системах обох культур. І, очевидно, його творча спадщина повинна вивчатися сьогодні синхронно в обох країнах, вважає доктор філологічних наук професор керівник Гоголезнавчого центру Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, завідувач відділу слов'янських літератур Інституту літератури імені Т.Г.Шевченка Павло Михед. За висловом Івана Франка, українець за ментальністю Микола Гоголь став одним з основоположників класичної російської літератури.

Але, на жаль, політична заангажованість нашої спільної історії призвела до певних стереотипів у наукових дослідженнях, до розгалуження в канонах української і російської рецепції.

Про творчість Миколи Гоголя, як проблему гуманітаристики доповідав завідувач кафедри української літератури Гоголевого вишу професор Олександр Ковальчук. Українська гоголіана розвивалася набагато повільніше, ніж російська. А в деякі часи на неї навіть накладалося табу.

Відсутність словника мови Гоголя непокоїть професора Донецького державного університету імені М.Горького Валерія Калінкіна.

Професор Інституту філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Ігор Козлик застеріг від дилетантського підходу у вивченні творчої спадщини Миколи Гоголя. На його думку, мистецтво не має ні часових ні просторових кордонів, воно належить тому, хто має в ньому потребу.

Учасники конференції ділилися науковими розвідками на засіданнях 5 секцій, знайомилися з музейними експозиціями університету, з ніжинськими шляхами найвідомішого гімназиста, з Качанівською садибою Тарновських, якою наснажувався письменник.

Творча спадщина Миколи Гоголя допомагає нам сьогодні знаходити промінь вічності.

Надія Онищенко

Міжнародна співпраця продовжується

Друга міжнародна конференція «Пріоритетні напрями підготовки вчителя іноземної мови в контексті Болонського процесу», в який взяли участь понад 150 учасників з України,

Росії, Білорусії та США, відбулася в нашому університеті 23-24 квітня 2009 року.

Серед основних напрямів Болонського процесу підготовка вчителів, ключові компетенції, мовна освіта та інформаційні технології займають провідне місце, поряд з іншими, на наш погляд, також важливими: визначення ефективності реформ через спільно відпрацьовані критерії та механізми, визнання неформальної та інформальної освіти, постійне консультування щодо забезпечення реформування

вищої освіти, наближення освіти до потреб суспільства та сьогодення, мобільність студентів, викладачів, трудових ресурсів у європейському просторі. На сайті Болонського процесу знаходимо доповіді робочих груп з кожного напрямку, які підготовлені на підставі національних доповідей, експертних візитів та обробки статистичних даних. Наше ознайомлення з результатами дослідження Болонського процесу американськими дослідниками, викладачами та студентами європейських університетів під час перебування в університеті штату Айова в лютому 2009 року, де ми взяли участь у роботі міжнародного семінару з проблем вищої освіти Європи, дає нам підстави стверджувати про те, що інколи інтерес до окреслених напрямів, обізнаність та прогнозування перспектив у зарубіжних дослідників значно вищий, ніж у нас, реальних учасників та виконавців цих реформ. Тому проведення другої міжнародної конференції є своєчасним та відкриває нові перспективи міжнародної співпраці, сприяє глибшому розумінню шляхів реформування педагогічної освіти.

Учасники конференції обговорили особливості підготовки вчителя іноземної мови в умовах комунікативного та компетентнісного підходів, проаналізували шляхи розробки та впровадження сучасних засобів навчання, розглянули умови ефективного застосування форм та методів навчання у вищих та середніх загальноосвітніх закладів. Ще на початку 2000-х Радою Європи були розроблені Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти, які мають на меті забезпечити спільну основу для розробки навчальних планів з мовної підготовки, типових програм, іспитів, підручників тощо у Європі. Вони в доступній формі

описують чого мають навчитися ті, хто оволодіває мовою, щоб користуватися нею для спілкування, та які знання і вміння їм потрібно розвивати, щоб діяти ефективно. Рекомендації визначають і рівні володіння мовленням, які дозволяють виміряти успіхи тих, хто навчається, на кожному ступені навчання або впродовж усього життя. Тому учасники конференції зосередилися на обговоренні особливостей навчання іноземної мови на різних ступенях освіти: початкова школа, загальноосвітня школа та моделі вивчення 2-3 іноземних мов, профільна школа та іноземна мова спеціального вжитку, вища школа та підготовка фахівців до професійного, академічного та наукового спілкування, вивчення іноземних мов дорослими.

Обговорення є корисними для всіх: викладачі, що здійснюють підготовку вчителів іноземної мови, усвідомлюють необхідність розширення мовної та методичної підготовки студентів, спрямованої на формування їх готовності спілкуватися як з маленькими учнями, так і з дорослими студентами, що потребує високого рівня готовності до інтерпретації мовного матеріалу, застосування інтерактивних методів навчання, які базуються на закономірностях та принципах комунікації, як усної так і письмової.

Викладачі, що навчають іноземної мови на немовних спеціальностях, мають перебудувати навчальний процес таким чином, щоб зберегти досвід навчання читання, перекладу та посилити комунікативну складову підготовки, з метою формування готовності випускників вищих навчальних закладів до реального іншомовного спілкування. Вчителі іноземної мови загальноосвітніх закладів мають шукати можливості щодо забезпечення професійного розвитку вчителя, створення іншомовного навчального середовища, відпрацювання моделей навчання основної та другої іноземної мови. І це є вимоги сучасного етапу розвитку суспільства, для якого характерним є європейська інтеграція.

На першій конференції центральною проблемою для обговорення стали умови розробки та впровадження сучасних засобів навчання іноземних мов. Даний напрям досліджень є традиційним для колективу факультету іноземних мов. Слід назвати навчальні посібники Верби Г.В., Шахрай Л.Б., Близнюка О.І., Панової Л.С., Жилко Н.М., Харитонова І.К., Потапенка С.І., які відомі фахівцям галузі далеко за межами Ніжина та активно використовуються в навчанні іноземних мов.

Для другої конференції центральною проблемою було визначено обговорення можливостей застосування дистанційної форми навчання в підготовці майбутніх вчителів. Тому є декілька причин: необхідність забезпечення якісної освіти для всіх, і тих, хто навчається на денних формах, й тих, хто поєднує навчання з роботою; розвиток інформаційного суспільства та входження технологій у всі сфери нашого життя і в тому числі і в освіту; наявність партнерських зв'язків з університетами штатів Айова та Каліфорнія і участь їх представників у нашій конференції; досвід наукової та навчальної роботи, а також перспективи подальшої співпраці викладачів факультету іноземних мов та кафедри прикладної математики нашого університету.

З обговорення стає зрозумілим, що впровадження будь-якою освітньої інновації, а дистанційна освіта саме так і розглядається сьогодні, має пройти декілька етапів: обговорення, теоретичного осмислення, практичної підготовки, експериментальної перевірки та впровадження в навчальний процес. Учасники конференції погодилися в тому, що слід відібрати викладачів для роботи в он-лайнних курсах, надати їм необхідну педагогічну та технічну підтримку, створити умови для проведення експерименту. Студенти, які навчаються в інформаційному середовищі також потребують певної академічної та технічної підтримки. І насамперед, особливої уваги потребує розробка навчально-інформаційного середовища та контроль його технологічної бази.

Конференція завершилася, а ми думаємо про те як реалізувати он-лайнний курс «Інформаційні технології навчання іноземних мов» за допомогою викладачів університету штату Айова та залучити в групу магістрантів та викладачів факультету, проаналізувати сайти відповідних курсів зарубіжних партнерів, визначити дидактичну, психологічну, методичну та технологічну складові професійної готовності викладачів, які плануються для он-лайнного режиму навчання, ознайомитися за допомогою вітчизняних та зарубіжних фахівців з тими технологіями, які дозволяють реалізувати навчання аудіювання, говоріння, читання та письма й

активно застосовуюся в підготовці вчителів, забезпечити технологічні вимоги в комп'ютерних класах факультету, на сайті університету, робочих місцях студентів та викладачів.

І ще один висновок. Здається що вже сьогодні намічаються самостійні напрями конференцій, які своїм корінням пов'язані з «Пріоритетними напрямками підготовки вчителя іноземної мови», а саме: проблеми філології та підготовка вчителя, зарубіжний досвід підготовки вчителів, навчання іноземних мов на різних ступенях освіти, інформаційні технології та дистанційна освіта, методична підготовка вчителя та його професійний розвиток.

Залишається подякувати всім, хто допоміг в організації та проведенні конференції: ректорату за допомогу в організації зустрічі учасників конференції, їх розміщення та харчування, інформаційно-технологічній службі університету за надання технічної підтримки зв'язку з університетом штату Айова, викладачам, співробітникам, аспірантам та студентам факультету іноземних мов, Ковальчуку Ю.О. за кваліфіковану допомогу щодо забезпечення обговорення проблем дистанційної освіти.

Світлана Тезікова, декан факультету іноземних мов.

15-річчя з дня створення урочистим святковим концертом відзначив молодіжний хор «Світич»

Подія зібрала у міському Будинку культури не тільки прихильників хорового виконавства, а й відомих мистецтвознавців зі столиці.

Адже за цей час колектив презентував українське хорове мистецтво на сценах Києва і на європейських та світових конкурсах в Італії, Польщі, Білорусі, Угорщині, Німеччині. Найціннішою нагородою «Світич» вважає золоту медаль першої всесвітньої хорової олімпіади в 2000 році в австрійському місті Лінці.

Хор навчив вокальній культурі не одне покоління студентів: і повсякденною працею і виступами в багатьох концертах. І за це подвижництво дякував його керівникам заслуженим діячам мистецтв України Людмилі Шумській і Людмилі Костенко ректор університету професор Олександр Бойко. Високу майстерність відзначила телеграмою народна артистка України лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка Леся Дичко, присутній академік народний артист України Олександр Тимошенко, давній меценат колективу экс-прем'єр-міністр України Валерій Пустовойтенко.

Своєю діяльністю хор «Світич» створив у нашому місті особливу культурну ноосферу, в яку втягнулися інші дитячі і студентські хори. Ювілярів пісенно вітали жіночий хор «Канцона» під керівництвом старшого викладача Зої Хоменко, зразковий хор «Сяйво» Ніжинської дитячої музичної школи, теж лауреат всеукраїнських та міжнародних конкурсів, під орудою заслуженого працівника культури України Сергія Голуба, фольклорний гурт «Народна криниця» Ніжинського училища культури і мистецтв імені Марії Заньковецької (керівники Ольга та Іван Синиці), який проспівав величальну «Світичу» написану Іваном Синицею на слова Тамари Пінчук.

Скарбничка хору і диригентів поповнилася особливими відзнаками Президії Академії Мистецтв та орденами за заслуги в розвитку музичного мистецтва Національної музичної спілки України, Почесною грамотою міської ради.

І таку високу оцінку 15-річний «Світич» підтвердив вдало підготовленою концертною програмою, в якій прекрасно прозвучали твори Анатолія Авдієвського, Ганни Гаврилець, Лесі Дичко, Євгена Станковича, Левка Ревуцького, Верді, Белліні, Оффенбаха, Яцека Сікульського.

Концерт відбувся у дні святкування 200-річчя з дня народження Миколи Гоголя. І як влучно відзначив ректор Київської Національної музичної академії імені Петра Чайковського професор народний артист України Володимир Рожок, до знаменитого імені в історії вища додалося ще одне – хор «Світич», якому всі побажали творчого довголіття.

Надія Онищенко

«Сучасні проблеми природничих наук»

З 22 по 23 січня 2009 року в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя відбулася IV Всеукраїнська наукова студентська конференція «Сучасні проблеми природничих наук». Для участі в конференції було подано більше 160 тез доповідей від студентів 36 вузів України, Білорусі, Росії та Узбекистану.

На конференції працювали шість секцій: «флора і рослинність, експериментальна ботаніка», «зоологія, методико-біологічні дослідження», «екологічні проблеми природокористування та охорона навколишнього середовища», «географія та туризм», «хімія», «методика викладання природничих наук». У роботі конференції взяли активну участь також студенти I – IV курсів та викладачі фахових кафедр природничо-географічного факультету, учні Броварської середньої школи №7 та учень природничого класу (Ященко Богдан).

За найкращі доповіді на конференції грамотами були нагороджені такі студенти: Олександр Шелевий (Ужгородський національний університет), Ярина Дмитрук (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя), Марія Серветник (Харківська національна академія міського господарства), Варвара Нікуліна (Донецький національний університет), Марія Поветкіна (Донецький національний університет), Наталія Голуб (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя), Марія Лисенко (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя), Юлія Дзьома (Національний університет біоресурсів та природокористування та природокористування України), Валентин Портянко (Одеський національний університет імені І.Мечникова), Олександр Павлюк (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя), Максим Бугера (Київський національний університет імені Миколи Гоголя), Тетяна Лось (Чернігівський державний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка), Олена Башкірова (Донецький національний університет), Олена Очкурова (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя).

Конференція пройшла на високому науковому рівні в творчій і доброзичливій атмосфері, науковий рівень доповідей суттєво зріс порівняно з минулим роком.

Наш кор.

Науково-практичні конференції як прояв досягнень і перспектив розвитку валеології

Не всі працівники Ніжинського університету знають, що існує така наука як валеологія. Це і не дивно, адже вона дуже молода. Її становлення стало можливим завдяки спостережливості людства впродовж тисячоліть та досягненням біологічних, медичних наук минулих століть. Вікові аспекти розвитку організму людини почали вивчати в кінці XIX – на початку XX століття. Дослідження валеологічного напрямку (як попереджувати хвороби та виходити із хворобливого стану природними засобами) проводилися вченими в лабораторіях науково-дослідних, медичних та інших інститутів.

У 1968-1986рр. в Україні займався проблемами здоров'я НДІ (науково-дослідний інститут) фізичної культури, який був потім розформований.

Україна активно сприйняла світові тенденції щодо поліпшення стану здоров'я населення через освіту. Серед найважливіших стратегічних завдань національних програм «Освіта (Україна XXI століття)» і «Діти України» були визначені всебічний розвиток людини і

становлення її духовного, психічного та фізичного здоров'я. Починаючи з 1994 р. у школах України впроваджується викладання валеології, а в 1995 р. Україна взяла участь у міжнародному проєкті «Європейська мережа шкіл сприяння здоров'ю».

У 1991-1994рр. у країні відбувається реформування змісту освіти, а саме розробляються програми і вводиться нормативний загальноосвітній курс «Валеологія» для вищих навчальних закладів, шкіл, дитячих садків. Головною метою курсу валеологія є формування валеологічної культури у фахівців.

Розширюється кількість навчальних та наукових закладів, де вивчаються і досліджуються валеологічні та фізіологічні проблеми. Зараз вікова фізіологія та валеологія викладається у всіх вищих навчальних закладах педагогічного спрямування як обов'язкова дисципліна, а в Харківському національному університеті імені В.Н.Каразіна успішно працює кафедра валеології при філософському факультеті, на якій готують фахівців-валеологів, а також там можна отримувати другу вищу освіту зазначеного спрямування.

Чим же займається валеологія сьогодні? На рівні теорії валеологія синтезує знання про людину та особливості її взаємодії з природою і соціумом, які накопичені в таких галузях знань, як філософія, соціологія, психологія, біологія, анатомія і фізіологія людини, екологія, офіційна і народна медицина, етнографія, релігієзнавство, культура. У практично-прикладному спрямуванні – це цілісний комплекс профілактично-оздоровчих знань про структуру та функціонування людського організму, його природних захисних механізмів у взаємодії з біосферою і космосом, про їхній розвиток і вдосконалення, їхнє ефективне використання як у звичайних, так і в екстремальних умовах сучасного екологічного стану. Наведемо декілька наукових визначень валеологічної науки.

Напрямами валеології є: валеологія як наука, валеологія як філософське вчення, теоретична валеологія, практична валеологія, валеопсихологія та психогігієна, педагогічна валеологія, вікова валеологія, медична валеологія, валеоекологія, валеологічна архітектура, валеологічний моніторинг, із практичної валеології виділились оздоровче харчування, оздоровче дихання, очищення організму, загартування організму, фізичне, психічне та духовне оздоровлення тощо.

Свідченням успіхів у розвитку валеології стала VII Міжнародна науково-практична конференція «Валеологія: сучасний стан, напрямки і перспективи розвитку», яка відбулася 2-5 квітня в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна. Організаторами конференції були кафедра валеології філософського факультету названого університету, Українська асоціація валеологів, Міністерство освіти і науки України. Про рівень конференції свідчить представництво учасників цього наукового зібрання.

Подали заявку на доповіді вчені України, Білорусії, Росії, Казахстану, Азербайджану, Чехії. Великі представницькі делегації були із Москви, Санк-Петербурга, Уралу, Харкова,

Києва. Результати досліджень валеологічного спрямування представили вчені, педагоги, медики-практики міст Дрогобича, Вінниці, Кемерова, Кривого Рога, Луганська, Полтави, Смоленська, Сум, Тернополя, Трускавця. Доповіді на конференцію представили близько 30 докторів та більше 30 кандидатів (біологічних, медичних, педагогічних, філософських) наук, більше 60 представників шкіл оздоровчого спрямування, наукових закладів та оздоровчих центрів. Працювала окрема секція молодих вчених – студентів кафедри валеології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна та школярів міста Харкова, які освоюють методики діагностики функцій та оздоровлення організму людини. Ряд доповідей видані у збірнику «Валеологія: сучасний стан, напрямки та перспективи розвитку //Матеріали VII Міжнародної науково-практичної: конференції, квітень 2009р.».

З вітальним словом від імені ректора університету виступили: Карпенко І.В. – кандидат філософських наук, декан філософського факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Шкаркіна Л.Г від Асоціації Всесвітньої освіти (АВЕ), Гончаренко М.С. – доктор біологічних наук, завідувач кафедри валеології філософського факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Астаф'єв Б.О. – доктор медичних наук, доктор філософських наук, професор; Кулініченко В.Л. – професор, доктор філософських наук НМАПО (Національної медичної Академії післядипломної освіти) імені П.Л.Шупіка.

Доповіді науковців висвітлювали теоретичні і практичні аспекти валеології. Зокрема доктор медичних наук, доктор філософських наук, професор Астаф'єв Б.О. характеризував закон духовного піднесення як один із загальних законів пізнання і розуміння, Гончаренко М.С. представила успіхи кафедри щодо досліджень показників здоров'я, виходячи із теорії причинності при застосуванні апаратно-програмного комплексу (АПК) «INTA-com-Voll» на основі вивчення провідності біологічно-активних зон шкіри (БАЗ). Динаміка 26 показників роботи окремих органів і систем під впливом певних факторів дозволяла робити експерс-оцінку неспецифічної реактивності, тону вегетативної нервової системи, загального енергетичного балансу людини. Субота Н.П. – професор, доктор біологічних наук, завідувач кафедри валеології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди висвітлила досягнення кафедри щодо методів вивчення ідеальної ваги людини на основі вивчення продуктів обміну організму людини.

Перспективним напрямком розвитку інноваційних підходів у поліпшенні здоров'я українців була присвячена доповідь доктора біологічних наук, представника кафедри управління охороною суспільного здоров'я Національної академії управління при Президентові України Жаліло Л.І. «Валеологія як інноваційний підхід покращення здоров'я народу». Враховуючи позитиви і негативи програм «Здоров'я нації» (2002-2011рр.), «Здорова нація» (2008р.), аналізу звітів щодо динаміки здоров'я населення України за 2004-2007 рр., досвіду країн із високим інтегрованим показником здоров'я вчена і викладач вважає, що одним із ефективних підходів управління процесом покращення здоров'я народу є «формування нової моделі поведінки, створення необхідних для цього умов та надання необхідних знань». Саме на муніципальному рівні найбільш вірогідні запровадження інновацій при об'єднанні в єдиний проект (наприклад, «За здорове дозвілля») дитячих оздоровчих закладів, спортивних та громадських організацій тощо.

Цікаві аспекти валеологічних досліджень реалізуються в Кемеровському державному університеті на кафедрі фізіології людини і тварин і валеології біологічного факультету, науковці якої д.б.н., професор Литвинова Н. О., к.б.н., доцент Іванов В. І. розробили

програму досліджень за допомогою психофізіологічного комплексу «ПФК» нейродинамічних психодинамічних і особистісних якостей, резервних можливостей людей 8 –75 років на основі 100 методик.

На цій же кафедрі групою науковців (Казим Е.М, Литвинова Н.О., Броздовською Е.В., Єфремовою Г.В. «Роль психофізіологічних та соціальних факторів у формуванні психоемоційного стану та біологічного віку педагогів») під керівництвом професора Литвинової Н.О. проводились дослідження психоемоційного стану, темпів старіння, співвіднесення біологічного і календарного віку у зв'язку із впливом соціальних факторів на педагогів.

Надзвичайно цікавими є ряд досліджень, виконаних під керівництвом доктора медико-біологічних наук, професора, наукового керівника школи Альтернативної Психології «Аль-Пси», цілителя Я.С.Ібадова. Одне із повідомлень (Я.С.Ібадов, Л.П.Портная «Валеопсихолонія. Нові техніки. Медико-педагого-психологічні тести Я.С.Ібадова – інструмент духовної трансформації людини») висвітлює значущість для відновлення як психічного, духовного, так і фізичного здоров'я одного із 5 тестів – тесту малювання суцільної лінії. Останній сприяє виходу негативної енергії, трансформації психічної енергії в творчу енергію. Метод є екологічним, мобільним, діагностичним, корекційно-розвиваючим завдяки використанню образів-символів, врахуванню Закону Уподібнення, гармонізації роботи обох півкуль, розвитку уяви, видів мислення (наочно-образного, словесно-логічного, абстрактного і творчого, сприяє розширенню свідомості).

Цікавою була доповідь з ілюстраціями вчених Дніпропетровського Національного гірничого університету про стан води різних регіонів України з різним рівнем її забруднення.

Вирішенню валеологічних проблем, зокрема утриманню оптимальної ваги тіла, засобами інтегративної медицини здоров'я, що формується в надрах традиційної лікувальної медицини (медицини хвороб), присвячена доповідь Пивоварчук В.С. «Обробка інтегрального комплексного методу нормалізації ваги для осіб, схильних до повноти способом конструювання здоров'я».

На особливу увагу заслуговують інноваційні дослідження в галузі ноосферної освіти, через які реалізується гуманістична парадигма та сучасні валеотехнології (Рунні Коди, метод Бартеля Йорга тощо. Географи, біологи, характеризуючи будову Землі, виділяють літосферу, біосферу, атмосферу, ноосферу. Ноосфера – це вищий шар думки Землі, це сукупність усіх свідомостей, це планетарна свідомість усього людства навколо Землі. З біосферою людство поводить надзвичайно грубо, нерозумно використовуючи досягнення техносфери. Соціосфера, знаходячись сьогодні між техносферою і біосферою, намагається згармонізувати природу із соціумом, доквіллям та індустрією. Однак вчені зазначають, що до тих пір, поки не створиться ноосфера як сфера розуму, розумного

управління, вирішити соціальні, екологічні проблеми, зберегти Природу Землі для майбутніх поколінь буде неможливо.

Розробниками ідеї природододільної здоров'язберігаючої ноосферної освіти є Н.В.Маслова – голова відділення ноосферної освіти Російської Академії Природничих Наук, доктор психологічних наук, кандидат історичних наук, академік Російської Академії Природничих Наук (РАПН), Академії проблем безпеки, оборони та правопорядку, Лауреат премії РАПН (2), а також Б.О.Астаф'єв. Розроблена концепція психології ноосферної освіти, яка спрямована на те, щоб людині дати такі знання, завдяки яким вона могла б оптимально гармонійно взаємодіяти із Природою, соціумом, суспільством. Можна виділити такі особливості природододільної здоров'язберігаючої ноосферної освіти; релаксаційне навчання, спрямоване на накопичення інформації, тренування лівої півкулі та завантаження правої творчої півкулі; використання в навчальному процесі не лише зорового і слухового аналізаторів, які надзвичайно перевантажуються, але й дотикового, нюхового, смакового, що сприяє швидшому засвоєнню навчального матеріалу в 2-3 рази; покращення здоров'я школярів у кінці навчального року в порівнянні зі станом здоров'я на початку навчального року.

Впровадження ідеї ноосферної освіти (транснаціональної освіти) в останні 12 років в Росії, Україні (Харків, Одеса, Севастополь), Бурятії, Якутії, Казахстані з обстеженням здоров'я школярів, студентів.

На принципах ноосферної освіти базується навчання в багатьох школах, вищих навчальних закладах. На кафедрі валеології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна вивчається вплив Рун (Рунних текстів, рунних гармонізаторів, які є системою древніх знаків, на яких побудовані сучасні європейські алфавіти, весь сучасний інформаційний світ) на цілий ряд функціональних показників організму студентів віком 18-22 років (О.В.Касьянова «Вплив інноваційних технологій освітнього процесу на стан здоров'я молоді»).

Низка досліджень висвітлювали особливості способу життя студентської молоді.

Були представлені також результати досліджень таких напрямків: теоретичні аспекти валеології (напрямки, місце в системі сучасних наук, хвильова механіка, мораль та здоров'я), психічні аспекти здоров'я, безпеки продуктів харчування, використанню пробіотиків для профілактики імуно-алергічних хвороб, синергетичним аспектам регуляції функцій, паразитам у дошкільнят та школярів, асиметрії півкуль головного мозку, біоенергетичним методам гармонізації людини, профілактиці йодододефіцитних хвороб тощо.

Напрямку пісне-Знайко, який уже не один рік впроваджується у ЗПЗ №15 м. Біла Церква, була присвячена доповідь «Сучасні підходи до гармонійного розвитку дитини» розробника зазначеної стратегії навчання Яновської Н.М. та завуча педагогічного закладу Грозної Н.Д. Використання пісні, а через неї і залучення до роботи правої півкулі мозку допомагає молодшим школярам дуже легко, з радістю освоювати основи математики, природознавства та інших наук. Досвід здоров'язберігаючого навчання цієї школи вивчається і впроваджується в багатьох школах України. Директор СШ №13 м. Полтави Гончаренко І.Д. у доповіді «Застосування нових методів оздоровлення у школі» розповів про впровадження кварцування та про його вплив на здоров'я учнів. Про ефективність валеологічних клубів при загальноосвітніх навчальних закладах була доповідь педагогів Харківського ліцею №141. Працюють як школи здоров'я ЗОШ №3 м. Лоботина,

Харківська середня школа №162. Кременчуцька загальноосвітня школа І-ІІІ у 2003 р. школа увійшла до національної мережі (шкіл сприяння здоров'ю, а в 2006 р. стала переможцем Всеукраїнського конкурсу «100 кращих шкіл України» в номінації «Школа здоров'я»). Директор школи С.В.Івановський вважає одним із основних завдань турботу про здоров'я дітей. У 2008 році школа увійшла до літопису сучасної освіти і науки «Флагман сучасної освіти України» і нагороджена пам'ятним знаком «За вагомий внесок у розвиток освіти і науки України».

Різноманітні аспекти оздоровлення висвітлювали вчені обласних науково-методичних інститутів безперервної освіти, післядипломної освіти, оздоровчих центрів, громадських організацій.

Результати VII Міжнародної науково-практичної валеологічної конференції продемонстрували різноманіття наукової тематики, можливості як досліджень, так і корекції, оптимізації функцій організму людини природними методами. Усе це є доказом актуальності та перспектив розвитку і використання досягнень валеології як у житті, так і у навчанні молодого покоління факторам та системам природного оздоровлення.

Євсєєва Ольга Вадимівна,
доцент кафедри фізичного виховання та валеології

Як фанати літератури стали фанатами Ніжина

Останнім часом у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя спостерігається цікаве явище, яке медики напевно б назвали Гоголівською лихоманкою. Усім нам більш-менш відомі причини цього явища і кожного студента бодай раз та зачепив якимось боком хоча б один із видів цього грандіозного і подекуди пафосного святкування. Але 11-12 квітня залихоманило не лише Ніжин і ніжинців, а й ще пів-України, адже саме в ці сонячні Вербні дні відбувся другий літературно-мистецький фестиваль «Гоголівка – Четвертий Літературний Вимір». Свято виявилось саме тим, чого бракувало в суцвітті інших заходів, присвячених 200-річчю М.В.Гоголя. До нас завітали учасники з Харкова, Києва, Чернігова, Кам'янця-Подільського, Львова, Сум і навіть з Білорусії, тож нудьгувати не довелося.

Презентація молодих авторів

Упродовж двох днів учасники репрезентували свою творчість дуже різнобічно і цікаво. Фестивалити почали з поетичних читань в актовій залі старого корпусу НДУ, сцена якої була неперевершено декорована малюнками, присвяченими Гоголю. Ці декорації, а також широку виставку подібних робіт нам представила студія «Антресоля» на чолі з Ігорем Цикурою з Києво-Могилянської Академії. Щось

містичне і філософське було в цих творах, виконаних на звичайних аркушах формату А-4 чорною фарбою, подекуди нанесеною просто пальцями без використання пензля чи фломастера. Самі ж поетичні читання відзначились теплотою, дружністю атмосфери, різноманітністю виступів та тим, що переважну більшість учасників склали відносно молоді майстри слова, хоча були представники різних поколінь та літературних напрямків.

Розпочався фестиваль зі слова привітання декана філологічного факультету Олександра Забарного, а поетичну частину свята відкрив керівник літературної студії НДУ Олександр Гадзінський. І почалося...

Жвавими і бадьорими були виступи представників харківської «Бочки», які мали широку тематику, але мою увагу найбільше привернули поезії, присвячені стосункам людини з Богом, автором яких є Євген Журер. Не можна оминати увагою і виступи представників «Севами» та «Сліва-фесту». Багато в чому завдяки чарівності модератора «Севами» Оксани Яблонської, виступи групи були проникнуті романтикою і чуттєвістю, а сама пані Оксана, зачитавши власні твори, внесла у програму нотки весни і тремкої закоханості. Переповнені експресії та енергії виступи Сергія Пантюка та членів його об'єднання «Сліва-фест» розбурхали емоції в залі і значно оживили програму. Крім того пан Сергій презентував серію поетичних і прозових книжочок, надрукованих у його власному видавництві. Серед них було чимало новинок книжкового ринку, що неабияк зацікавило присутніх. Брала участь у читаннях також поети з Ніжина, Чернігова, Кам'янця-Подільського та інших міст. Були серед інших і твори, присвячені Миколі Гоголю.

Крім поезії, була ще й проза, дуже мелодійна і ніжна і до речі єдина на цій сцені, у виконанні ніжинки Світлани Куськал. Також публіку розважали музиканти: ніжинський гурт «Двоє зверху», запальний Євген Манженко, романтичний Олексій Бик, який разом з братом Олександром виступав від «Севами», та киянин Грицько Вагапов, який виконав просто фантастичні пісні з репертуару свого гурту «Вперше чую».

Вуличні читання

Після читань того дня ще відбулося засідання «Українського клубу» на тему «Українські цінності як світоглядна база державної нації». Упродовж усього часу діяла виставка-конкурс фоторобіт, де перемогу здобули Олександр Павленко та Анна Прейс, а також міні-ярмарок сувенірів ручної роботи.

Ще був сеанс перегляду відеопоезії, на якому ми побачили різне, але найбільше враження на мене справив сюжет, присвячений насильству в сім'ї, який презентували «8 поеток» та відеоролик харків'янина Євгена Журера. Також тут відбулася презентація книги Олега Коцарєва «Мій перший ніж».

А ввечері, о двадцятій, нас чекали в студентській кав'ярні «Юність», де відбулися виступи учасників у жанрі перформансу. Не варто акцентувати увагу на деяких негативних явищах, що виникали під час концерту, скажу лише, що всі недоліки компенсував заключний виступ творчого об'єднання «Сант-метри», який не лише просто таки розплескував урізноміч позитив та доброту, а ще й нагороджував кожного шматочками світла – «сніжками» з аркушів паперу, якими всі потім дружно перестрілювалися. Так закінчився перший день грандіозної феєрії під назвою «Гоголівка».

Але свято продовжилося, щойно учасники прокинулися наступного ранку, адже вже о десятій їм влаштувала екскурсію центром міста Наталія Січкал. Гості фестивалю були в захваті від побаченого і показали обізнаність в історії нашого міста: то просили повести їх на місце, де відбулася легендарна Чорна рада, то шукали церкву, яку Гоголь описував у «Вії». Одразу по закінченні прогулянки містом ми пересіли до карети і попрямували до парку Гоголя, де відбулися вуличні читання просто під пам'ятником Миколі Васильовичу. З імпровізованої сцени, що нею слугувала карета, лунали на всю Гоголівську вулицю вірші Катеринки Карунік, Олі Роляк, Максима Савчука, Ігоря Зарудка, Олени Рожкевич

та інших. У поєднанні з чудовою весняною погодою, запахом верби (бо ж Вербна Неділя) така композиція виглядала на диво природно і водночас святково та неперевершено і це приваблювало перехожих, які зупинялись послухати поетичного слова.

А тим часом до Ніжина приїхали нові гості – Анатолій Дністровий, «Остання Барикада» у складі Олеса Донія, Світлани Поваляєвої, Галини Крук та Григорія Семенчука, які поспішали на круглий стіл «Зустріч поколінь», організований Олександром Гадзінським о 12 годині в книгарні комплексу «Пасаж». У тому ж комплексі, але вже в конференц-залі «Квелта» по обіді відбувся фуршет та презентація книг молодих письменників: Ярослава Гадзінського (поетична збірка «Марєво»), Максима Савчука (незвичайне видання «Трансліт»), Андрія Волошина (книга з оптимістичною назвою «Насправді нещастя немає») та Мечислава Рисича (проза «Світла стежа»).

Розкупивши в авторів щойно презентовані книги за цінами, які можна було визначати самим покупцям (така от рекламно-святкова акція), ми поспішили до старого корпусу університету, де вже розпочався слем-турнір і саме «барикадувалася» «Остання Барикада». Тут розпочалися справжні веселощі і всі учасники чимдуж намагалися «передекламувати» один одного, стоячи з рупором на лавці і горлаючи вірші, багато з яких були написані вже тут, у Ніжині, під час фестивалю, а тому і несли відбиток

нашого міста. Так непомітно наблизився фініш цього велетенського марафону, що його недарма названо «Четвертим виміром», адже саме в цьому вимірі змогли об'єднатися такі завжди різні регіони нашої країни.

...поволі почали роз'їжджатися учасники, а ті хто лишався, все більше сходились до одного гурту... Сідало сонце, всі були виснажені і ...щасливі. Найголовніше, що назавжди залишиться саме це враження і саме цей спогад – спогад про щастя.

***P.S.** Як і все прекрасне, це свято не створилося саме собою, йому передувала тяжка і кропітка праця активу університету: Олі Роляк, Тані-Марії Литвинюк, Наталі Січкара, Юлі Працюк, Юри Павлова, Дмитра Антонова, Олександра Павленка та інших. Лише завдяки тому, що вони не опустили рук, коли зіткнулися з фінансовими проблемами, фестиваль відбувся і перед гостями не було соромно. Після того, як виявилось, що університетський гаманець має дно (а ми впевнились у цьому, шкрябнувши з повною силою по цьому дну голіруч і піймавши, як то кажуть, облизня), дівчата подалися в народ. Серед студентства було проведено акцію «Подаруй митцеві гривню», яка засвідчила небайдужість наших студентів до долі сучасної української літератури та культури. Також довелося пройтися з торбою крамницями і завітати в сервісний центр мобільного оператора «Лайф», якому, до речі, окрема подяка. Не залишився осторонь і технопарк «Квелта», який люб'язно надав приміщення книгарні та конференц-залу, а також спонсорував недільний фуршет для учасників фестивалю. Крім того, допомогли нам і фінансово, і морально, і в організаційному плані викладачі кафедр української мови та української літератури філологічного факультету, готель «Ніжин» і служба у справах сім'ї та молоді за що їм також велика подяка.*

Але всі ці моменти так і лишилися за кадром (як, власне, і має бути), а в кадрі лишилися тисячі знімків, які ніколи не дадуть забути про ці шалені вихідні за тиждень до Великодня.

**Ірина Басенко,
студентка філологічного факультету**

Колонка “Транслятора”

Увага! Продовжуємо публікації варіантів перекладів поезії «Парус» М.Ю.Лермонтова студентами та викладачами НДУ!

Керівник студії перекладачів «Транслятор» І.Харитонов

М.Ю.Лермонтов

Парус

Белеет парус одинокий
В тумане моря голубом...
Что ищет он в стране далекой?
Что кинул он в краю родном?

Играют волны, ветер свищет,
И мачта гнется и скрипит...
Увы! Он счастья не ищет,
И не от счастья бежит!

Под ним струя светлей лазури,
Над ним луч солнца золотой,
А он, мятежный, просит бури!
Как будто в бурях есть покой!

Парус

В блакитному тумані моря
Біліє парус самітній.
Чого шука він в тім просторі?
Чом в ріднім краї він чужий?

Лютує хвиля, вітер грає,
І щогла гнеться і тріщить;
Та й там він щастя не шукає,
Та й не од щастя він біжить.

Вода під ним – блакить прозора,
Над ним – проміння виграє,
А він благає бурь у моря,
Немов спокій у бурях є.

Переклав Микола Зеров

Парус

Самотній парус ген біліє
В тумані моря в далині.

В чужій землі знайти що мріє?
Що кинув в рідній стороні?

Гуляють хвилі, вітер висе,
І щогла гнеться і скрипить,
Але не щастя він воліє,
І не від щастя він біжить!

Під ним світліш лазурі струмінь,
Над ним промінчик золотий,
А він, бунтівний, прагне бурі,
Неначе в бурях є спокій!

Переклала Тетяна Віротченко, 2009

Парус

Біліє парус одинокий
У синій моря далині...
Чого блукає він у морі?
Що кинув в рідній стороні?

Бує вітер, хвиля грає,
Скрипучу щоглу порива!
Та ген! Він щастя не шукає,
І не від щастя він тіка!

Під ним блакить ясну, безжуру,
Освітить сонце з височин,
А він, бентежний, просить бурі,
Неначе в бурях є спочин!

Переклала Марина Міхедова, 2009

Парус

Самотній парус ледь біліє
У голубій морській імлі;
Що він на чужині воліє?
Що лишив на своїй землі?

Пустують хвилі, вітер грає,
І щогла хилиться ламка.
Гай-гай, не щастя він шукає,
Та й не від щастя утіка!

Його блакитний струмінь носить,
Над ним промінчик золотий,
А він, бунтар, все бурі просить,
Неначе знайде там спокій!

Переклала Ольга Дмитрик, 2009

Парус

Біліє в морі парус рвійний
В тумані синім сам-один...
Навіщо край він кинув рідний?

Чого шукає між чужин?

Реве та стогне шквал, рокоче
Потужна хвиля, борт скрипить...
Здається, щастя він не хоче,
І не від щастя він біжить.

Під ним – бистрини із лазурі,
Над ним – проміння злотом б'є...
А він, мятежний, просить бурі,
Неначе в бурях спокій є!

Переклав Олександр Гадзінський, 2009